

1. ΤΟ ΦΙΛΟΔΟΞΟ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΓΑΖΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/03/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/03/2024

Σελίδα: 10

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΑΠΟΨΗ

Το φιλόδοξο εγχείρημα διοίκησης της μεταπολεμικής Γάζας

Του ΓΑΒΡΙΗΛ ΧΑΡΙΤΟΥ*

Η παραιτήση της παλαιστινιακής κυβέρνησης την περασμένη Δευτέρα (26/2) ήταν κάτι παραπάνω από αναμενόμενη. Αυτή η εξέλιξη δεν αποτελεί απόρροια διαφωνιών ή κάποιου γεγονότος που διατάραξε τις σχέσεις του προέδρου, Μαχμούτ Αμπάς, με τον μέχρι πρότινος πρωθυπουργό, Μοχάμαντ Στάγιε. Αντιθέτως, όπως πληροφορούμαστε, στους κλειστούς κυβερνητικούς κύκλους στη Ραμάλα ήταν γνωστό ήδη από το καλοκαίρι του 2022 ότι ο ίδιος ο Στάγιε άρχιζε να εκφορτίζει τη βούλησή του να απειριπλαστεί από το κυβερνητικό σχήμα. Μία πρώτη αφορμή αποτέλεσαν οι επεισοδιακές κοινές δηλώσεις των Μαχμούτ Αμπάς και Τζο Μπίαντεν στις 15 Ιουλίου 2022, μετά το πέρας της κατ'ιδίαν συνάντησής τους στη Βηθλέεμ, με τον δεύτερο να αποποιείται έντονα και μπροστά στις κάμερες την ανάγκη πάταξης της διαφθοράς στην Παλαιστινιακή Αρχή προκειμένου να συζητηθεί επί σοβαρής βάσεως το ενδεχόμενο σύστασης ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους.

Με την πάροδο των ετών, και μέχρι τις παραμονές του πολέμου της 7ης Οκτωβρίου, καλά πληροφορημένες πηγές έφεραν τον Στάγιε να επαναλαμβάνει το αίτημά του να παραιτηθεί, όταν κύκλοι του εξωτερικού συνέχιζαν να υπονοούν πως η έλλειψη μέτρων κατά της διαφθοράς οφειλόταν στην έλλειψη πολιτικής βούλησης συγκεκριμένων παραγόντων, προερχομένων

από την κυβερνώσα παράταξη Φατάχ, που διακερίχονταν τον ρόλο του διοικητικού του μηχανισμού.

Η επιμονή άρνηση του Αμπάς να αποδεχθεί τις εξίσου επιμονες προσπάθειες του Στάγιε να παραιτηθεί, πρόδιδαν την ανησυχία του προεδρικού περιβάλλοντος, πως μια τέτοια εξέλιξη θα εκλαμβάνονταν ως σαφής παραδοχή των αιτιάσεων που εκφράζονταν όχι μόνον από κύκλους του εξωτερικού (κυρίως σε Ισ-

Οι ΗΠΑ οφείλουν «να παράσχουν καθοδήγηση σε Ισραήλ και Αραβες, για να επιλύσουν οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα».

ραήλ και ΗΠΑ) αλλά και από μεγάλη μερίδα της κοινής γνώμης στη Δυτική Οχθη, η οποία σαφώς δεν λησμονεί ότι εκλογές για την ανάδειξη νέου προέδρου έχουν να γίνουν από το 2005.

Από τον Ιούλιο του 2022 μέχρι τις παραμονές των γεγονότων της 7ης Οκτωβρίου, η διακυβέρνηση των Δημοκρατικών επέλεξε να ακολουθήσει την πεπατημένη όσον αφορά την αραβαιοραβηνή διένεξη, ασκώντας παράλληλες πιέσεις τόσο στην κυβέρνηση Νετανιάχου όσο και στον πρόεδρο Αμπάς. Προκειμένου να γίνει αντιληπτή η αμερικανική θέση, αρκεί να ανατρέξουμε

στον Νοέμβριο του 1947, παραμονές της ψηφοφορίας της Γ.Σ. του ΟΗΕ που ενέκρινε το σχέδιο διαχωρισμού της Παλαιστίνης, όταν το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ σε σχετική εισήγησή του επισήμαινε δύο κύριες κατευθύνσεις: Από τη μία, οι ΗΠΑ οφείλουν να δράσουν ώστε «όλες οι χώρες της Μέσης Ανατολής να προσανατολισθούν προς τη Δύση». Από την άλλη, οι ΗΠΑ οφείλουν «να παράσχουν καθοδήγηση, τόσο προς το Ισραήλ όσο και προς τους Αραβες, προκειμένου να επιλύσουν τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά τους προβλήματα, στον βαθμό που κι εκείνοι επιθυμούν να βοηθήσουν τον εαυτό τους». Έτσι, οι επιπλήξεις Μπίαντεν τόσο προς τη δεξιότερη κυβέρνηση που αναδείχθηκε ποτέ στο Ισραήλ από τη σύστασή του, όσο και προς τη διακυβέρνηση Αμπάς, πηγάζονται από τη εξιγναστική θεσμική, απηχούν τις πάγια ποτέ πρόστιτες βασικές γραμμές που είχε θέσει στον εαυτό της η αμερικανική εξωτερική πολιτική, ήδη από την πρώτη απόπειρα κατανόησης της σύνθετης αραβαιοραβηνής πραγματικότητας.

Όπως πολλές φορές όμως αποδείχθηκε, τα θεωρητικά σχήματα που ο Λευκός Οίκος ανά περιόδους εκλαμβάνει ως θέσφατα, εντέλει η ανατρεπτική μεσανατολική πραγματικότητα τα επιναξίολογεί. Έτσι, ο πολυμέτωπος πόλεμος που προκάλεσε η επίθεση της Χαμάς στις 7/10/2023, μοιραία ανέδειξε το ερώτημα πώς και από ποιους θα διακυβερνηθεί η Γάζα της επόμενης μέρας.

Ορθά ή λανθασμένα, η ισραηλινή πλευρά θεωρεί ότι στη Γάζα της επόμενης ημέρας, παράλληλα με την επίδραση ισραηλινής στρατιωτικής παρουσίας, σημαντικό ρόλο πρέπει να αναλάβουν τοπικές πολιτοφυλακές, που θα βρουν την ευκαιρία να «κλείσουν παλιούς λογαριασμούς» με τη Χαμάς, η οποία εν τω μεταξύ (ίσως) θα έχει εξουδετερωθεί.

Αντιθέτως, η διακυβέρνηση Μπίαντεν πιστεύει ότι μόνο μια «ανανεωμένη» (και ει δυνατόν περισσότερο εκδημοκρατισμένη) Παλαιστινιακή Αρχή θα είναι σε θέση να ανακτήσει τον έλεγχο της Γάζας, όπως όριζαν οι ξεχασμένες συμφωνίες του Οσλο. Με αυτό το σκεπτικό, ενώ η διακυβέρνηση Μπίαντεν τον Ιούλιο του 2022 έκρινε την Παλαιστινιακή Αρχή ως περίπου «μη νομιμοποιημένη ηθικά» να απαιτεί την αναβάθμισή της σε ανεξάρτητο παλαιστινιακό κράτος, τώρα είναι η ίδια διακυβέρνηση Μπίαντεν που τη θεωρεί ικανή να αναλάβει το δύσκολο εγχείρημα να διακυβερνήσει στο μέλλον μια κατεστραμμένη λωρίδα γης με πλείστα σύνθετα προβλήματα. Σύμφωνα πάντα με την αμερικανική θεώρηση, τώρα η Παλαιστινιακή Αρχή δεν καλείται μόνο να δηλώσει παρουσία στη μεταπολεμική Γάζα. Καλείται, παράλληλα, να παρακολουθήσει ταχύρρυθμα μαθήματα χρηστής διοίκησης και εκδημοκρατισμού, προκειμένου, ενόσω διαρκούν οι μάχες στη Γάζα, να αρχίσει να βάζει σε μια σειρά, προτίστως, τα του οίκου της, στις πόλεις της Δυτικής Οχθης, τις οποίες, στην

πραγματικότητα, ελέγχει μόνο μερικώς.

Η παραιτήση της κυβέρνησης Στάγιε δεν έχει δώσει ακόμη τη σκυτάλη στη διάδοχη κατάσταση. Όπως έχει διακριχθεί, η νέα κυβέρνηση θα αποτελείται από τεχνοκράτες, χωρίς παραταξιακό παρελθόν. Επικεφαλής του νέου κυβερνητικού σχήματος προρίζεται ο οικονομολόγος Μοχάμαντ Μουσταφά, νυν πρόεδρος του Παλαιστινιακού Ιδρύματος Επεν-

Η διακυβέρνηση Μπίαντεν πιστεύει ότι μόνο μια «ανανεωμένη» Παλαιστινιακή Αρχή θα είναι σε θέση να ανακτήσει τον έλεγχο της Γάζας.

δύσεων (Palestine Investment Fund), ο οποίος είχε διατελέσει ανώτατος οικονομικός σύμβουλος του προέδρου Αμπάς και μη παραταξιακό μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της PLO. Ενόσω τα ονόματα που θα τον πλαισιώσουν δεν ανακινώνονται ακόμη, οι ζημιώσεις στη Ραμάλα παρουσιάζουν ιδιαίτερα ενδιαφέρον, αφού θεωρείται δεδομένο ότι ο κατάλογος των υποψήφιων υπουργών θα τύχει ιδιαίτερης διαβούλευσης με τον αμερικανικό παράγοντα, που δίνει ιδιαίτερη σημασία στη δημιουργία μιας ανανεωμένης-άφθαρτης διακυβέρνησης, που θα ανακτήσει την εμπιστοσύνη κατ' αρχάς της πα-

λαιστινιακής κοινωνίας στη Δυτική Οχθη, με αιώτερο σκοπό να καταφέρει να κερδίσει την εμπιστοσύνη και του μέσου κατοίκου της Γάζας μετέπειτα.

Η παλαιστινιακή κοινωνία της Δυτικής Οχθης είναι μικρή και, κυρίως, κατακερματισμένη παραταξιακά, ανά πόλεις και σε βαθμό θρησκευτικότητας. Κάθε δημόσιο πρόσωπο, «τεκνοκράτης» ή μη, έχει το δικό του (πιθανόν αμφιλεγόμενο) παρελθόν. Αδύνατο παραμένει να ποιον τρόπο θα αγνοηθούν δημόσια πρόσωπα, φιλικά προσκείμενα στη Χαμάς, που συντηρεί ζωή την επιρροή της στο φοιτητικό κίνημα – τον μοναδικό δημοκρατικό νομιμοποιημένο πολιτικό δρόμο στη σημερινή Δυτική Οχθη.

Η διακυβέρνηση Μπίαντεν εκτιμά πως κατά την τρέχουσα παλαιστινιακή πραγματικότητα, μια κυβέρνηση τεκνοκρατών θα καταφέρει να εξωραϊσει σε σύντομο πολιτικό χρόνο διαχειριστικές πρακτικές δεκαετιών, θα εμπνεύσει μια κοινωνία, που βιώνει μία από τις πιο κρίσιμες στιγμές της εθνικής της αυτοθεώρησης – αναθεωτώντας τις εντέλει την ευθύνη της διακυβέρνησης διόμισι εκατομμύριων ανθρώπων σε μια Γάζα μεταπολεμική. Πρόκειται για ένα εγχείρημα δύσκολο – και η μεσανατολική πραγματικότητα, αργά ή γρήγορα, θα το κρίνει.

* Ο κ. Γαβριήλ Χαρίτος διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι ερευνητής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**.